ACCESUL CONDAMNAŢILOR LA INTERNET

ACCESS OF CONVICTS TO THE INTERNET

CZU: 343.82:004.738.5:342.7 **https://doi.org/10.5281/zenodo.7870458**

Gheorghe RENIȚĂ[1]

ABSTRACT. *In the Republic of Moldova, detainees are prohibited from accessing the Internet. Even so, some convicts ask the prison administration for access to the Internet. Such requests are rejected. This study analyzes the access of convicts to the Internet through the jurisprudence of the European Court of Human Rights and the Constitutional Court. In this sense, it is concluded that the access of convicts to the Internet does not constitute a distinct right guaranteed by the Constitution or the European Convention on Human Rights.*

Keywords: *Internet, prisoners, prison administration, European Court of Human Rights, Constitutional Court.*

REZUMAT. *În Republica Moldova, deţinuţilor li se interzice accesul la Internet. Chiar şi aşa, unii condamnați cer de la administraţia penitenciarului accesul la Internet. Astfel de cereri sunt respinse. Acest studiu analizează accesul condamnaților la Internet prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții Constituționale. În acest sens, se conchide că accesul condamnaților la Internet nu constituie un drept distinct garantat de Constituție sau de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.*

Cuvinte-cheie: *Internet, deținuți, administraţia penitenciarului, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Curtea Constituțională.*

Introducere

În baza art. 208 alin. (6) din Codul de executare al Republicii Moldova, condamnatului i se interzice accesul la reţeaua Internet.

De asemenea, conform pct. 59 din Statutul executării pedepsei de către condamnaţi, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 583 din 26 mai 2006, deţinuţilor li se interzice: accesul la Internet.

În ciuda acestei realități juridice, un condamnat a adresat o cerere administraţiei penitenciarului în care executa pedeapsa închisorii (în speță, este vorba de Penitenciarul nr. 17 – Rezina), prin care a solicitat să-i fie permis accesul la Internet, sub supravegherea unei persoane împuternicite, pentru a expedia corespondenţa personală în adresa instituţiilor statului, având în vedere că este beneficiar al semnăturii electronice.

Administraţia penitenciarului i-a refuzat accesul la Internet. Decizia Penitenciarului s-a bazat pe prevederile menționate *supra*.

[1] Gheorghe RENIȚĂ, doctor în drept, lector universitar, Facultate de Drept, Universitatea de Stat din Moldova, e-mail: gheorghe.renita@usm.md , ORCID ID: 0000-0003-2722-009X

Apoi, condamnatul în discuție a depus două cereri la administraţia penitenciarului, prin care a solicitat să-i fie permis accesul la Internet pentru a citi portalul oficial al Curţii Constituţionale şi pentru a căuta ofertele de muncă, inclusiv muncă la distanţă. Corelativ, administraţia penitenciarului i-ar refuzat accesul la Internet.

Condamnatul a contestat refuzul administraţiei penitenciarului în faţa judecătorului de instrucție. În subsecvent, condamnatul a ridicat o excepție de neconstituționalitate a art. 208 alin. (6) din Codul de executare și, respectiv, a textului „accesul la Internet" din pct. 59 din Statutul executării pedepsei de către condamnați.

Rezultate și discuții

În fața Curții Constituționale s-a invocat faptul că „interdicţia accesului la Internet pentru condamnaţi nu ar corespunde dezvoltării sociale actuale. Persoanele publică informaţii privind activităţile pe care le desfăşoară pe reţele de Internet şi au o aşteptare legitimă ca aceste informaţii să fie accesibile pentru toţi. De asemenea, statul trebuie să ia măsuri pentru modernizarea infrastructurii penitenciarelor" [1].

Pornind de la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, autorul excepției de neconstituționalitate a mai susținut că limitarea accesului la Internet constituie o derogare de la principiul liberului acces la informaţiile de interes public, iar orice limitare trebuie să corespundă exigenţelor prevăzute de art. 54 din Constituţie, *i.e.* să fie prevăzută de lege, să urmărească realizarea unui scop legitim prevăzut în Constituţie şi să fie necesară într-o societate democratică [2].

Din argumentele autorului sesizării, Curtea Constituțională a dedus că se pretinde încălcarea art. 34 din Constituție, articol care stabileşte că dreptul persoanei de a avea acces la orice informaţie de interes public nu poate fi îngrădit. Potrivit competenţelor ce le revin, autorităţile publice sunt obligate să asigure informarea corectă a cetăţenilor cu privire la treburile publice şi la problemele de interes personal. Dreptul de acces la informaţie vizează modul, mijloacele şi condiţiile în care se realizează administrarea treburilor de stat şi dreptul autorităţilor statului de a difuza astfel de informaţii [3].

Curtea Constituțională a reținut că art. 34 din Constituţie îşi are corespondentul în art. 10 (libertatea de exprimare) din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, înglobând standardele stabilite de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în această materie [4].

În aceste condiții, Curtea a făcut apel la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la tema abordată.

Prima hotărâre în care s-a pus problema accesului condamnaților la internet a fost pronunțată în 2016 de către Curtea Europeană a Dreptului Omului. Este vorba de cauza *Kalda v. Estonia*. Această cauză a avut ca obiect plângerea unui deținut privind refuzul autorităților de a-i acorda acces la trei website-uri

cu conținut juridic, administrate de stat și de Consiliul Europei. Reclamantul s-a plâns, în special, de faptul că interdicția prevăzută de legea estonă privind accesarea website-urilor respective a încălcat dreptul său de a primi informații prin internet și l-a împiedicat să efectueze cercetări juridice pentru procesul în care era implicat.

Cu titlu de principiu, Curtea Europeană a Dreptului Omului a reţinut că închisoarea implică în mod inevitabil o serie de restricţii asupra comunicării deţinuţilor cu lumea exterioară, inclusiv asupra capacităţii acestora de a primi informaţii, iar art. 10 din Convenţia Europeană a Dreptului Omului nu poate fi interpretat ca impunând o obligaţie generală pozitivă statului de a le oferi deţinuţilor acces la Internet sau la unele site-uri de Internet [5].

Cu toate acestea, dacă un stat este dispus să permită accesul deținuților, cum este cazul în Estonia, acesta trebuie să motiveze neacordarea accesului la anumite site-uri. În circumstanțele specifice ale acestei cauze, motivele pentru neacordarea accesului la website-urile respective (și anume aspectele de securitate și costurile) nu au fost suficiente pentru a justifica ingerința în dreptul său de a primi informații. În special, autoritățile luaseră deja măsuri de securitate pentru utilizarea de către deținuți a internetului, prin calculatoare special adaptate în acest scop și sub supravegherea administrației penitenciarului, și suportaseră costurile aferente. Într-adevăr, instanțele naționale nu au făcut nicio examinare detaliată a posibilelor riscuri pentru securitate legate de accesul la cele trei website-uri suplimentare în discuție, având în vedere faptul că acestea erau administrate de o organizație internațională și de statul însuși [6].

Din aceste motive, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a art. 10 din Convenţie. Totodată, potrivit Curții Europene a Drepturilor Omului, constatarea unei încălcări constituie în sine o satisfacţie echitabilă suficientă pentru prejudiciul moral eventual suferit de reclamant. Singurul motiv care a determinat Curtea Europeană a Drepturilor Omului să constate o încălcare a art. 10 din Convenţie a fost că statul, în acest caz, Estonia, le-a oferit deja acces la Internet, iar condamnatul a demonstrat că pentru exercitarea dreptului la apărare are nevoie de informaţie, care poate fi obţinută doar pe site-ul (care nu era în lista celor permise) la care a solicitat acces [7].

Pe aceeași axă conceptuală, și în cauza *Ramazan Demir v. Turcia* s-a pus problema limitări în privința posibilității deținutului de a accesa site-urile care publică informații juridice, din motive de securitate.

În fapt, reclamantul, un avocat aflat în detenție, acuzat de apartenență la o organizație teroristă și de diseminarea propagandei în favoarea unei organizații teroriste, i-a solicitat administrației penitenciarului permisiunea de a accesa siteurile de internet ale Curții Europene a Drepturilor Omului, Curții Constituționale și Monitorului Oficial, în vederea pregătirii propriei apărări și monitorizării cazurilor clienților săi. Cererea i-a fost respinsă de autorități.

În drept, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a examinat cauza prin prisma art. 10 din Convenție.

Potrivit Curții Europene, de vreme ce accesul deținuților la anumite site-uri de internet în scopul formării și reabilitării era prevăzut în legislația turcă, restricția privind accesul reclamantului la site-urile de internet ale Curții Europene, Curții Constituționale și Monitorului Oficial, care conțineau doar informații juridice care puteau fi utilizate pentru formarea și reabilitarea reclamantului în contextul profesiei și al intereselor sale, echivala cu o ingerință în dreptul său de a primi informații. Această ingerință era prevăzută de lege și urmărea scopurile legitime ale prevenirii dezordinilor și a comiterii de infracțiuni.

În continuare, Curtea Europeană a observat că prin limitarea accesului reclamantului la site-urile de internet în discuție, hotărârile instanțelor naționale s-au bazat mai ales pe dispozițiile legislației turcești. Totuși, instanţele naționale nu au oferit suficiente explicații cu privire la motivul pentru care accesul reclamantului la aceste site-uri de internet nu putea fi considerat ca având legătură cu formarea și cu reabilitarea acestuia, chiar dacă accesul deținuților la internet era autorizat conform legislației naționale, nici dacă și de ce reclamantul trebuia considerat un deținut care prezintă un anumit pericol sau care face parte dintr-o organizație ilegală, cazuri în care accesul la internet putea fi restricționat în baza acelorași dispoziții.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că nu s-a oferit nicio explicație privind caracterul necesar al măsurii contestate în lumina scopurilor legitime de menținere a ordinii și a securității în închisoare și de prevenire a comiterii de infracțiuni. În orice eventualitate, reglementările necesare privind utilizarea internetului de către deținuți sub supravegherea autorităților penitenciare au fost adoptate în legătură cu programele de formare și de reabilitare. Deși considerentele de securitate invocate de autoritățile naționale puteau fi considerate pertinente, instanțele naționale nu au efectuat nicio analiză detaliată a riscurilor de securitate care ar fi rezultat din accesul reclamantului la cele trei site-uri de internet, mai ales că site-urile în discuție aparțineau entităților de stat și unei organizații internaționale, iar reclamantul ar fi avut acces la acestea numai sub supravegherea autorităților și în condițiile stabilite de ele.

Mai mult, în opinia Curții Europene a Drepturilor Omului, motivele prezentate de autoritățile naționale pentru a justifica măsura contestată nu au fost nici relevante, nici suficiente, iar măsura aplicată nu a fost necesară într-o societate democratică [8].

Din aceste considerente, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a art. 10 din Convenție, acordându-i reclamantului suma de 1 500 de euro cu titlu de prejudiciu moral.

Spre deosebire de cauzele de mai sus, în alte două cauze s-a pus problema accesării de către deținuți a unor site-uri cu conținut educațional.

Mai exact, în *Jankovskis v. Lituania*, reclamantul, un deţinut, s-a plâns că i s-a interzis accesarea unui site web gestionat de Ministerul Educaţiei şi al Ştiinţei al Lituaniei, el fiind împiedicat să obţină informaţii de ordin educativ.

Sub acest aspect, Curtea Europeană a menționat că problema în discuţie nu o constituise refuzul autorităţilor de a oferi informaţiile cerute. Cererea reclamantului a vizat, mai curând, un anumit mijloc de accesare a informaţiilor – prin intermediul internetului – publicate pe un site web care putea fi citit de către public.

După această clarificare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că, de vreme ce accesul la informaţiile cu caracter educativ era garantat prin legislaţia lituaniană, limitarea accesului la site-ul de internet în discuţie a constituit o ingerință în dreptul reclamantului de a primi informaţii. Ingerinţa fusese prevăzută de lege şi urmărise scopul legitim al protejării drepturilor altora şi al prevenirii dezordinii şi comiterii de infracţiuni.

Curtea Europeană a observat că site-ul web la care dorea să aibă acces reclamantul conţinea informaţii privind programele de învăţare şi de studiu din Lituania. Informaţiile de pe acel site erau actualizate pentru a reflecta, de exemplu, condiţiile de admitere pentru anul universitar curent. Nu fusese nerezonabil să se considere că aceste informaţii erau direct relevante pentru interesul reclamantului de a beneficia de serviciile educaţionale, interes care, la rândul său, era important pentru reabilitarea şi reintegrarea sa ulterioară în societate.

De asemenea, Curtea a remarcat că hotărârile instanţelor naţionale s-au axat pe interdicţia legală a accesului la internet al deţinuţilor, în loc să examineze argumentele reclamantului potrivit cărora accesul la un anumit site web fusese necesar pentru educaţia sa. Internetul juca un rol important în viaţa de zi cu zi a oamenilor, în special de vreme ce anumite informaţii erau disponibile doar aici.

Curtea Europeană a subliniat că în instrumentele Consiliului Europei şi în cele internaţionale, accesul la Internet este catalogat din ce în ce mai mult ca un drept, fiind lansate apeluri în favoarea dezvoltării politicilor efective orientate spre un acces universal la Internet, care ar permite eliminarea „decalajului digital”. Aceste evoluţii reflectă rolul important pe care Internetul îl joacă în viaţa de zi cu zi a oamenilor. Într-adevăr, un număr tot mai mare de servicii şi informaţii sunt disponibile numai pe Internet [9]. Totuși, autorităţile lituaniene nu au abordat posibilitatea oferirii pentru reclamant a unui acces limitat sau controlat la acel site administrat de o instituţie de stat, fapt care ar fi prezentat cu greu un risc de securitate.

Aşadar, Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu a fost convinsă de caracterul suficient al motivelor pentru justificarea ingerinţei în dreptul reclamantului de a primi informaţii, motive care, în circumstanţele specifice ale cazului, nu puteau fi considerate necesare într-o societate democratică [10].

Din nou, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat existenţa unei încălcări a art. 10 din Convenție, fapt care, *per se*, a constituit o satisfacţie echitabilă suficientă în privinţa oricărui prejudiciu moral.

În cele din urmă, în cauza *Mehmet Reşit Arslan și Orhan Bingöl v. Turcia*, reclamanții, care au fost condamnați pentru apartenență la o organizație armată ilegală și care se aflau în executarea pedepsei detențiunii pe viață, sau plâns în special de faptul că au fost împiedicați să folosească un calculator și să acceseze internetul. Aceștia au susținut că respectivele resurse le erau esențiale pentru a-și putea continua învățământul superior și a-și îmbunătăți cultura generală. În particular, reclamanții au susţinut un examen de admitere pentru două instituții de învățământ superioare. Primul reclamant a fost admis pentru anul de studii 2006/2007 la facultatea de Management şi Economie, care oferea studii la distanță. Cel de-al doilea reclamant a obținut o notă care i-ar fi permis admiterea într-o instituție de învățământ superior, deşi nu s-a înregistrat pentru anul universitar 2006/2007.

În acest context, și bazându-se pe legislația relevantă, reclamanții au solicitat permisiunea să utilizeze computerul cu acces la Internet, în spațiile destinate în acest scop de către administrația penitenciarului, pentru a-și continua studiile superioare. Primul reclamant a solicitat, de asemenea, să utilizeze în celulă un dispozitiv computer-traducător. Cererile lor au fost respinse de către administrația penitenciarului. Recursurile formulate împotriva acestor decizii nu au avut succes.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că solicitările reclamanților înaintate autorităților penitenciare au constat în utilizarea materialelor audiovizuale și a computerelor sau a dispozitivelor electronice, în scopul pregătirii lor pentru examenul de admitere la universitate sau pentru continuarea studiilor superioare. Prin urmare, nu conta dacă cel de-al doilea reclamant a fost sau nu înscris la o instituție de învățământ. Ambii reclamanți intenționau să-şi continue studiile superioare în instituții care ofereau învăţare la distanță și și-au justificat cererea prin participarea în 2006, la concursul de admitere în instituțiile de învățământ relevante.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că legislația turcă permitea deținuților să-și continue studiile în penitenciare, în măsura resurselor închisorii. În special, instituțiile penitenciare aveau obligația de a nu împiedica accesul la o activitate educațională pusă la dispoziție în cadrul instituţiei. În acest sens, potrivit legislației Turciei, utilizarea resurselor de formare audiovizuale și a computerelor cu acces la internet erau autorizate, sub supraveghere, în camere alocate în acest scop de către autoritățile penitenciarului, în cadrul programelor de reabilitare sau cursuri de formare. Această posibilitate a constituit un mijloc indispensabil pentru a asigura exercitarea reală a dreptului la educație, deoarece permitea deținuților să se pregătească pentru examenele de admitere la instituțiile de învățământ superior, pentru continuarea studiilor. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, accesul la instituțiile de învățământ existente la un moment dat constituie o parte integrantă a dreptului garantat în prima teză a art.

2 (dreptul la instruire) din Protocolul nr. 1 la Convenție. În consecință, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că acest caz trebuie examinat, în drept, prin prisma art. 2 (dreptul la instruire) din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Cât privește fondul cauzei, Curtea Europeană a reținut că legislația Turciei permitea deținuților, în anumite condiții, să utilizeze computerul și să acceseze internetul. Această utilizare, totuși, putea fi supusă supravegherii administrației penitenciarului și putea fi limitată pentru persoanele cu un anumit grad de pericol sau cele condamnate pentru apartenența la o organizație ilegală. O astfel de limitare a drepturilor reclamanților era prevăzută de lege și urmărea scopul legitim de apărare a ordinii publice și prevenire a unei infracțiuni.

Potrivit Curții Europene a Drepturilor Omului, modul de reglementare a accesului la materialele de formare audiovizuală, computere și internet ţine de marja de apreciere a statului contractant. Penitenciarele din prezenta cauză au avut mijloacele necesare pentru a oferi deținuților lor posibilitatea oferită de lege. Mai mult, nicio justificare concretă pentru lipsa de resurse ale închisorilor în cauză nu au fost prezentate în cadrul procedurii naţionale sau în fața Curții Europene a Drepturilor Omului. În subsecvent, dorința deţinuţilor de a beneficia de posibilitatea oferită de legislația relevantă a rezultat din doleanța lor de a-și continua studiile.

În accepțiunea Curții Europene a Drepturilor Omului, refuzul cererii primului reclamant, de a utiliza în celulă un dispozitiv electronic cu funcții de calcul și de traducere engleză-turcă a fost justificat, cu atât mai mult că utilizarea acestui dispozitiv se autoriza într-o cameră sub supraveghere care trebuia să fie specificată de către administrația penitenciarului.

Cu privire la accesul la computere și la internet, deşi din considerente de securitate invocate de autoritățile naționale și de către Guvern referitor la reclamanți pot fi considerate relevante, Curtea Europeană a constatat că instanțele naționale nu au efectuat nicio analiză detaliată a riscurilor de securitate și au eşuat să pună în balanță diferitele interese aflate în joc și să-și îndeplinească datoria de a preveni orice abuz de putere din partea administrației. În aceste condiții, Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu a fost convinsă că în speță au fost invocate motive suficiente pentru a justifica refuzul autorităților de a da curs cererilor în baza dreptului prevăzut de legislația Turciei.

Omisiuni similare au împiedicat Curtea Europeană să își exercite efectiv supravegherea europeană cu privire la problema dacă autoritățile naționale au aplicat standardele stabilite de jurisprudența sa privind punerea în balanţă a intereselor vizate.

Prin urmare, instanțele naționale nu au asigurat un echilibru corect între dreptul reclamanților la educație și cerințele ordinii publice.

În consecință, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a hotărât, în privința ambilor reclamanți, că a fost încălcat art. 2 (dreptul la instruire) din Protocolul nr. 1 la Convenție [11].

Sub acest aspect, Curtea Constituțională a remarcat că în cazurile menţionate *supra*, Curtea Europeană a analizat restricţiile accesului la Internet aplicabile deţinuţilor prin prisma art. 10 al Convenţiei, cu condiţia că restricţiile în discuţie afectau sau făceau imposibilă exercitarea unui drept fundamental (*e.g.* dreptul la educaţie, dreptul la apărare) şi că deţinuţii demonstrau că informaţia solicitată nu poate fi obţinută în alt mod decât prin intermediul Internetului. Astfel, în toate cazurile, Curtea a susţinut protecţia accesului la Internet prin stabilirea unei legături indispensabile între informaţia care poate fi obţinută doar accesând un site web şi exerciţiul unui drept fundamental concret [12].

Având în vedere cele menţionate anterior, Curtea Constituțională a reţinut că accesul la Internet nu este un drept în sens strict, ci poate fi un instrument de exercitare a drepturilor fundamentale garantate de Constituţie. Altfel spus, acesta este un mijloc, nu un scop. În prezenta cauză, autorul excepţiei a susţinut că interdicţia în discuţie îi afectează dreptul la folosirea semnăturii electronice, inclusiv la petiţionare [13].

Curtea Constituțională a subliniat că art. 52 din Constituţie garantează dreptul cetăţenilor de a se adresa autorităţilor publice prin petiţii formulate numai în numele semnatarilor. Curtea observă că autorul excepţiei nu a demonstrat că dreptul de petiţionare nu poate fi exercitat în alt mod decât doar având acces la Internet (prin poşta electronică). În prezenta cauză, art. 52 din Constituţie nu este incident, de vreme ce condamnatul are posibilitatea să exercite dreptul de petiţionare, adresând petiţii, inclusiv autorităţilor publice, prin alte modalităţi decât prin intermediul reţelei Internet, *e.g.* prin serviciile oficiilor poştale. De asemenea, Curtea Constituțională a mai observat că autorul excepţiei nu a demonstrat că accesul la Internet îi este necesar pentru exercitarea unui drept fundamental şi că nu poate obţine informaţiile solicitate prin intermediul altor mijloace informaţionale decât prin Internet [14].

Pentru că nu s-a constatat incidența unui drept garantat de Constituție, Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă sesizarea privind excepţia de neconstituţionalitate a art. 208 alin. (6) din Codul de executare şi a textului „accesul la Internet” din punctul 59 din Statutul executării pedepsei de către condamnaţi.

Decizia Curții Constituționale nu a fost adoptată în unanimitate. Un judecător al Curții Constituționale a formulat o opinie separată, în care a notat că dispoziţiile contestate (art. 208 alin. (6) din Codul de executare şi punctul 59 din Statutul executării pedepsei de către condamnaţi, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006), stabilesc o interdicţie absolută privind accesul la Internet, aplicabilă unor situaţii prestabilite, indiferent de circumstanţele fiecărui caz în parte. Normele contestate instituie, prima facie, o măsură cu caracter general (interdicţia absolută a accesului deţinuţilor la Internet) în detrimentul unor măsuri individuale mai puţin intruzive în dreptul condamnaţilor

de acces la Internet (*e.g.*, accesul limitat la unele site-uri web educaţionale, sociale, juridice; accesul controlat sub supravegherea autorităţilor penitenciare). Potrivit opiniei separate, interdicţia absolută a accesului deţinuţilor la Internet instituită de dispoziţiile contestate face incident art. 34 din Constituţie. În acelaşi timp, dreptul de acces la informaţii, inclusiv la cele publicate pe reţelele de Internet, nu este un drept absolut şi, prin urmare, exercitarea lui poate fi supusă unor restrângeri, în condiţiile art. 54 din Constituţie. Aşadar, conform opiniei separate, Curtea Constituțională trebuia să declare sesizarea admisibilă și, în cadrul examinării acesteia în fond, să verifice dacă ingerinţa în dreptul fundamental de acces la informaţii este prevăzută de lege, dacă urmăreşte unul sau mai multe scopuri legitime prevăzute în Constituţie, dacă realizează, odată implementată, unul din aceste scopuri, precum şi dacă este necesară şi proporţională cu situaţia care a determinat-o [15].

Așadar, deocamdată, în Republica Moldova deţinuţilor li se interzice accesul la Internet. Dacă autorul sesizării ar fi invocat că are nevoie de acces la Internet pentru studii sau pentru a se pregătit de procese de judecată, atunci soluția Curții poate ar fi fost alta, similar cauzelor judecate de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Totuși, simplul fapt că instanța de control constituțional a declarat inadmisibilă sesizarea, nu înseamnă că ea a recunoscut ca fiind constituționale dispozițiile care interzic accesul condamnaților la Internet. Este posibilă formularea unei sesizări noi, însă în care să se invoce și noi critici de neconstituționalitate.

Concluzii

Accesul condamnaților la Internet nu constituie un drept distinct garantat de Constituție sau de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Restrângerea accesului deținuților la anumite site-uri internet cu conținut juridic (*Kalda v. Estonia*, *Ramazan Demir v. Turcia*) sau cu conținut educațional (*Jankovskis v. Lituania, Mehmet Reşit Arslan şi Orhan Bingöl v. Turcia*) a fost examinată de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în baza art. 10 (libertatea de exprimare) din Convecție sau în baza art. 2 (dreptul la instruire) din Protocolul nr. 1 la Convenție (*Mehmet Reşit Arslan și Orhan Bingöl v. Turcia*).

Potrivit Curții Europene a Drepturilor Omului, art. 10 din Convenție nu poate fi interpretat ca impunând o obligație generală de a asigura deținuților acces la internet sau la anumite site-uri internet. Totuși, dacă statele decid să prevadă accesul condamnaților la Internet (*e.g.*, pentru studii), acest drept trebuie garantat în mod practic și efectiv, astfel încât să se asigure un echilibru corect între interesele concurente.

Probabil, Curtea Constituțională va mai fi sesizată cu problema privind interdicția accesului la Internet al condamnaților. Testul timpului va arăta.

Referințe bibliografice:

1. A se vedea § 12 din Decizia Curții Constituționale nr. 45 din 12 aprilie 2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 123g/2021 privind excepţia de neconstituţionalitate a articolului 208 alin. (6) din Codul de executare şi a unor prevederi din punctul 59 din Statutul executării pedepsei de către condamnaţi, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 (accesul condamnaţilor la Internet). În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 151-157/69 din 20 mai 2022.
2. *Ibidem*, § 14.
3. *Ibidem*, § 25.
4. *Ibidem*, § 26.
5. Case of *Kalda v. Estonia*, Application no. 17429/10, Judgment of 19 January 2016, § 45 [citat 20.02.2023]. Disponibil: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-160270
6. *Ibidem.*
7. *Ibidem,* § 50-51.
8. Affaire *Ramazan Demir c. Turquie*, Requête no. 68550/17, Arrêt, 9 février 2021 [citat 20.02.2023]. Disponibil: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-207804
9. *Ibidem*, § 33.
10. Case of *Jankovskis v. Lithuania*, Application no. 21575/08, Judgment of 17 January 2017 [citat 20.02.2023]. Disponibil: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-170354
11. Case of *Mehmet Reşit Arslan and Orhan Bingöl v. Turkey*, Applications nos. 47121/06, 13988/07 and 34750/07, Judgment of 18 June 2019 [citat 20.02.2023]. Disponibil: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-194194
12. A se vedea § 30 din Decizia Curții Constituționale nr. 45 din 12 aprilie 2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 123g/2021 privind excepţia de neconstituţionalitate a articolului 208 alin. (6) din Codul de executare şi a unor prevederi din punctul 59 din Statutul executării pedepsei de către condamnaţi, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 (accesul condamnaţilor la Internet). În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 151-157/69 din 20 mai 2022.
13. *Ibidem*, § 31.
14. *Ibidem*, § 32-34.
15. A se vedea Opinia separată a dlui judecător Serghei Țurcan, expusă în temeiul articolului 27 alin.(5) din Legea cu privire la Curtea Constituţională şi articolului 67 din Codul jurisdicţiei constituţionale, la Decizia Curții Constituționale nr. 45 din 12 aprilie 2022. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 151-157/69 din 20 mai 2022.